Rapportage Sociaal Domein

1e helft 2025

Bron: VNG/Divosa, De waarde van het sociaal domein (december 2023)

Voorwoord

Ook in de periode januari 2025 – juli 2025 is verder gewerkt aan verbeteringen in het sociaal domein. In deze rapportage leest u over uiteenlopende onderwerpen en ontwikkelingen. Het onderwerp Jeugd is beperkt meegenomen in deze rapportage. De crisisorganisatie Jeugd houdt u met memo's op de hoogte. De projecten uit de programma's Sociale Innovatie en Toekomstbestendige Jeugdzorg vindt u in de rapportage Programma's en projecten. Beide rapportages worden ieder half jaar gelijktijdig aan u aangeboden.

Inhoud

Voorwoord 1
Inleiding 3
Bestaanszekerheid 4
- Actieagenda (financiële) bestaanszekerheid 4
- Onderzoek naar een brede stadspas 4
- Gemeentepolis collectieve zorgverzekering 4
- Vroegsignalering 4
- Week van het Geld 5
- Evaluatie en vervolgstappen Simpel Switchen, Snelle Aanvraag Snel Besluit 6
- Werkbedrijf De Binnenbaan 6
  - Volumeontwikkeling 6

Kansengelijkheid 8
- De Peutermonitor 8
- Tussenevaluatie Alert4You 9
- Inburgering 10

Gezond leven 11
- Sterke Sociale Basis 11
  - Wijk- en buurtverenigingen 11
  - Community tegen eenzaamheid 11
  - Community Zoetermeer voor Elkaar 12
  - Netwerk inclusie & diversiteit / Uitvoeringsprogramma 12
  - Discriminatiemonitor 12
- Gezonde Stad 13
  - Valpreventie 13
  - Zoetermeerse Aanpak Gewoon Gezond (ZAGG) 13
- Integraal Zorgakkoord (IZA) en Aanvullend Zorg en Welzijnsakkoord (AZWA) 14
- Huishoudelijke ondersteuning 14
- Werkconferentie Vroegsignalering van personen met onbegrepen gedrag 15

Inleiding

We werken in het sociaal domein aan drie met elkaar samenhangende kernopgaven:

- bieden van bestaanszekerheid;
- versterken van gezond samenleven;
- vergroten van kansengelijkheid.

Het werken aan een 'opwaartse spiraal' in het leven van inwoners door het vergroten van kansengelijkheid en het versterken van gezond samenleven lukt pas als de basis van bestaanszekerheid op orde is. Deze kernopgaven vormen de rode draad in ons werk, in deze rapportage en in de programma's Sociale innovatie en Toekomstbestendige jeugdhulp.

Sinds de decentralisaties in 2015 werken we aan de transformatie van het sociaal domein. Dit proces vraagt een lange adem, gericht op een duurzame aanpak van stapsgewijs lerend innoveren. Zorgen dat duidelijk is waar de risico's het grootst zijn en weten wat er nodig is om problemen te voorkomen of op te lossen. Belangrijk uitgangspunt is om doelmatig, efficiënt en duurzaam om te gaan met onze publieke middelen.

Als we bewaken dat er kansrijke omstandigheden voor inwoners zijn om de basis in hun leven op orde te brengen en te houden en zich te ontwikkelen, voorkomen we dat onnodig duurdere voorzieningen nodig zijn (preventie). We willen hierbij zo toegankelijk en eenvoudig mogelijk ondersteuning bieden. Onze ondersteuning bestaat uit een gestandaardiseerd aanbod, met ruimte voor flexibel passend maatwerk als er bijzondere omstandigheden zijn.

Ook werken we steeds meer in de leefomgeving van en samen met inwoners. We kunnen effectiever en efficiënter zijn als we de ondersteuning en zorg gebundeld bieden op de plekken waar inwoners problemen ervaren. Voorbeeld in deze rapportage is de Zoetermeerse Aanpak Gewoon Gezond.

Om de kosten te beheersen, moeten we grip houden en waar mogelijk verbeteren op wat we aan het doen zijn. Naast het gebruik van data om naar problemen te kijken en oplossingen te monitoren, is het even belangrijk om de 'praktische wijsheid' in de alledaagse praktijk te gebruiken in de beleidvorming en uitvoering[1]. We sluiten daarbij zoveel mogelijk aan bij landelijke monitoren. In deze rapportage leest u bijvoorbeeld over Divosa Monitor Vroegsignalering, Leeragenda VNG spoor 3 Participatiewet en Discriminatiemonitor.

Met pictogrammen is aangegeven wat de kern is van het beschreven onderwerp:

Preventie

Toegang

Maatwerk

Gebiedsgericht

[1]Albers, S. en A.J. Kruiter (2020), Doen wat goed is; Pleidooi voor praktische wijsheid in het sociale domein.

Bestaanszekerheid

“We willen een plek zijn waar mensen zich gehoord en begrepen voelen. Vanaf het eerste contact, ook als je belt. We luisteren zonder te oordelen en zijn betrokken. We kijken naar het geheel en signaleren wat er speelt. Zo kunnen we bieden wat nodig is. Dat inwoners zich bij ons begrepen en gehoord voelen. Dat het voelt als een warm bad, dat mensen een zucht van verlichting slaken, kunnen gaan zitten. ”[2]

Actieagenda (financiële) bestaanszekerheid
In de eerste helft van 2025 lag het zwaartepunt van de actieagenda bij het opzetten en uitwerken van een participatievoorstel. Op 16 december 2024 is het raadsvoorstel over de opbrengsten van het onderzoek naar besteedbaar inkomen unaniem vastgesteld. De volgende stap is om samen met de inwoners toe te werken naar oplossingsrichtingen op de drie vastgestelde thema’s: (1) het verbeteren van de bejegening, (2) het verhogen van het bereik van onze inkomensondersteunende regelingen en (3) het werken aan echte preventie.

Op de achtergrond zijn we de inzet die we nu al plegen op deze drie thema’s aan het verzamelen. Dit geeft ons een overzicht van de dingen die we nu al doen en zo voorkomen we dat we nieuwe dingen op gaan starten die er al zijn. Naar verwachting zal op 14 juli het participatievoorstel in de raad worden behandeld. Na akkoord gaan we de hele zomer aan de slag met participatie. Het doel: een actieagenda met oplossingen die echt werken en aansluiten bij de leefwereld van de doelgroep.

Onderzoek naar een brede stadspas
Het college onderzoekt een mogelijke verbreding van de huidige Zoetermeerpas, zoals deze bijvoorbeeld in Rotterdam (Rotterdampas) en Dordrecht (Dordtpas) beschikbaar is. Hiervoor hebben we enquêtes gehouden bij een panel van Zoetermeerders en huidige Zoetermeerpashouders en hebben we gesprekken gevoerd met potentiële aanbieders. In de eerste helft van 2025 is het onderzoek afgerond.

De uitkomsten van het onderzoek leidt tot een businesscase voor het (gefaseerd) doorgroeien naar een brede stadspas. Onderdelen die hierin terugkomen zijn: het optimaliseren van de huidige Zoetermeerpas, het toevoegen van andere doelgroepen aan de pas en het toevoegen van andere producten aan de Zoetermeerpas. De uitkomsten van het onderzoek en de businesscase worden naar verwachting in het vierde kwartaal van 2025 aan uw raad voorgelegd.

Gemeentepolis collectieve zorgverzekering
De gemeente Zoetermeer gaat door met de collectieve zorgverzekering voor inwoners met een laag inkomen en verlengt het contract met zorgverzekeraar Menzis met een jaar, tot en met december 2026. Deze verlenging past binnen de afspraken die zijn gemaakt in het oorspronkelijke contract.
Samen met Menzis zetten we voor het najaar een campagne op om mensen uit te leggen wat het betekent om op de juiste manier verzekerd te zijn, zodat zij een bewuste keuze kunnen maken om eventueel aan het eind van het jaar over te stappen. Het is belangrijk dat mensen niet te weinig verzekerd zijn (dan moeten ze soms kosten zelf betalen), maar ook niet te veel (dan betalen ze onnodig veel premie). In de campagne leggen we op een toegankelijke manier uit wat de verschillen zijn tussen de pakketten. Zo hopen we dat mensen beter keuzes kunnen maken en meer duidelijkheid krijgen over hun zorgverzekering.

Vroegsignalering
We zetten door met het versterken van de gemeentelijke regie en uitvoering van vroegsignalering:

- Pilot Certin: met de pilot willen we het bereik vergroten. We bellen mensen met betalingsachterstanden eerst op om hulp aan te bieden. Mensen met een duidelijke hulpvraag worden doorverwezen naar hulp. Op deze manier wordt uitvoerende capaciteit effectief ingezet. De inzet op proactief telefonisch contact is samen met de uitvoerder geëvalueerd. In totaal zijn 2.789 signalen afgehandeld. Bij 646 mensen bleek sprake van een hulpvraag. Ook als iemand geen hulp nodig had – bijvoorbeeld omdat de

[2] Verhalenbundel (K2) in het kader van het actie-onderzoek naar besteedbaar inkomen (2024)

betalingsachterstand al was opgelost – werd het telefoongesprek vaak als prettig ervaren. De pilot wordt in 2025 voortgezet om de doeltreffendheid van de belacties te kunnen vergroten.

- Pilot CAK: in een landelijke pilot met het ministerie van SZW, het CAK en de gemeenten Amsterdam, Groningen en Tilburg onderzoeken we of betalingsachterstanden bij de eigen bijdrage voor de WMO en Wlz een goede manier zijn om geldproblemen vroeg te signaleren. Tot nu toe kregen we 116 signalen van het CAK. We konden met 31 mensen contact leggen. Daarvan accepteerden 4 mensen hulp en zijn doorverwezen. De ervaringen worden gedeeld met SZW en het CAK. Een belangrijk knelpunt is dat het CAK vaak geen juiste contactgegevens heeft. Daarnaast geven veel mensen aan al hulp te krijgen, bijvoorbeeld van een familielid of een begeleider. Daarom zien zij extra hulp vaak als niet nodig.

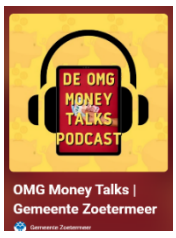
- Divosa Monitor Vroegsignalering: wij nemen deel aan de landelijke monitor. De jaarrapportage 2024 schetst een beeld van de uitvoering van vroegsignalering in 308 deelnemende gemeenten. Wij hebben meer signalen vanuit vastelastenpartners gekregen. Ruim 8 op de 10 signalen is als melding opgepakt. Gemiddeld was er in 13% van de gevallen contact met de inwoner. Dit betekent dat een inwoner heeft gereageerd op een telefoontje, een brief of e-mail of huisbezoek.
  Alle inspanningen op vroegsignalering laten zien dat het contact in 56% resulteerde in hulpacceptatie. Vorig jaar was dat 42%. In absolute zin hebben in 2024 meer mensen hulp geaccepteerd: 322 tegenover 303 in 2023. Een stijging van 6,3%.

Week van het Geld

We hebben de jaarlijkse Week van het geld 2025 op 24 t/m 28 maart benut om extra aandacht te geven aan financiële educatie in het onderwijs. In samenwerking met partners als JIP, DUO, Gro-Up en het GeldPunt werd er een week lang invulling gegeven aan verschillende activiteiten, waaronder een gastles op mboRijnland.

Een nieuwe podcast van OMG Money Talks is gelanceerd. Aan de hand daarvan zijn de preventiemedewerkers armoede en schulden met vier klassen van mbo-studenten in gesprek gegaan over hun ervaringen, uitdagingen en oplossingen die zij ervaren.

Evaluatie en vervolgstappen Simpel Switchen, Snelle Aanvraag Snel Besluit
De pilot Simpel Switchen had als doel om inwoners zo snel mogelijk uitsluitsel te geven over hun uitkeringsaanvraag. Zekerheid en duidelijkheid over hun inkomen helpt mensen om zich beter te focussen op (ontwikkeling naar) werk.

- De pilotfase is in april afgerond. Er is een adviesrapport door het projectteam opgeleverd. Het projectteam heeft op zeven punten hun aanbevelingen meegegeven. Er zijn duidelijke vervolgstappen geformuleerd, waaronder het aanpassen van het verificatieprotocol en het versnellen van besluitvorming. De pilot is afgerond, maar de beweging die we met elkaar in gang hebben gezet gaat door. Iedere twee weken komt het team bijeen om de aanpak verder uit te werken en te blijven toetsen aan de praktijk.
- De samenwerking met De Binnenbaan krijgt ook in het vervolg een duidelijke plek**.** De gezamenlijke intake waarbij een werkregisseur van de Binnenbaan aansluit bij het eerste gesprek met de gemeente blijft. De verwachting dat het gezamenlijke gesprek een aanzienlijke tijdswinst oplevert heeft inderdaad zijn vruchten afgeworpen. De inwoner is eerder in beeld bij De Binnenbaan en kan eerder ondersteuning krijgen. Voor inwoners is het fijn dat zij minder vaak hetzelfde verhaal hoeven doen aan verschillende medewerkers van gemeente en De Binnenbaan. Er is sneller duidelijkheid waar men wel/geen recht op heeft. De inwoner komt hierdoor sneller in het juiste (begeleidings-)traject naar werk of anderszins. De inwoner ervaart meer bestaanszekerheid: sneller zekerheid bij een betaling uitgaande van recht op bijstand, makkelijker ‘switchen’ van (deels) betaald werk naar uitkering en weer terug.
- Gemeente Zoetermeer is als een van de vijf gemeenten aangesloten bij de leeragenda van de VNG spoor 3 van de Participatiewet in balans. Wij hebben gekozen voor het thema ‘vakmanschap’. In vier werksessies werken we toe naar handelingsperspectieven voor de uitvoerend professional en wat dit vraagt van de rest van de organisatie, van beleid en management tot bestuur. In de leeragenda nemen we de adviezen mee vanuit de pilot Simpel Switchen en werken we deze verder uit.

Werkbedrijf De Binnenbaan
“De Binnenbaan Verbindt” is het motto voor 2025. De Binnenbaan verbindt werkzoekenden met de arbeidsmarkt en werkgevers met kandidaten. Klantgerichtheid, bejegening en maatwerk staan centraal. Ook speelt De Binnenbaan een verbindende rol in de arbeidsmarktregio, door zowel met álle gemeenten, als met het UWV, de GGZ, en organisaties op het terrein van Zorg en Onderwijs samen te werken. De Binnenbaan wil samen met de gemeente werken aan het hernieuwen van de verbinding met als doel meer impact voor kandidaten te kunnen maken en werkgevers beter te kunnen ontzorgen.

Er is een dienstverleningsovereenkomst met de gemeente Zoetermeer in de maak voor de periode 2026-2030. Dit is gunstig voor de continuïteit van De Binnenbaan en de dienstverlening aan kandidaten en doelgroep medewerkers.

Volumeontwikkeling
Wet Sociale Werkvoorziening (WSW)
Het aantal mensen dat onder de WSW valt neemt af. Dit wordt voornamelijk veroorzaakt door het aantal kandidaten dat met pensioen gaat en het aantal kandidaten dat gebruik maakt van de Regeling Vervroegd Uittreden (RVU).

Nieuw Beschut werk
Beschut Werk is een baan voor mensen met een arbeidsbeperking. Het aantal mensen dat Nieuw Beschut werk heeft, bestaand uit dienstverbanden bij het werkbedrijf en dienstverbanden elders, zal naar verwachting geleidelijk stijgen. In het eerste kwartaal van 2025 presteerde De Binnenbaan boven begroting. Dit komt door de inzet van De Binnenbaan voor de gemeenten Lansingerland en Pijnacker-Nootdorp. Dit zijn kleine aantallen, maar de ontwikkeling en stijgende lijn is langzaam maar stabiel.

Participatiewet
Het aantal kandidaten in de participatiewet ontwikkelt zich naar verwachting en in lijn met de begroting.

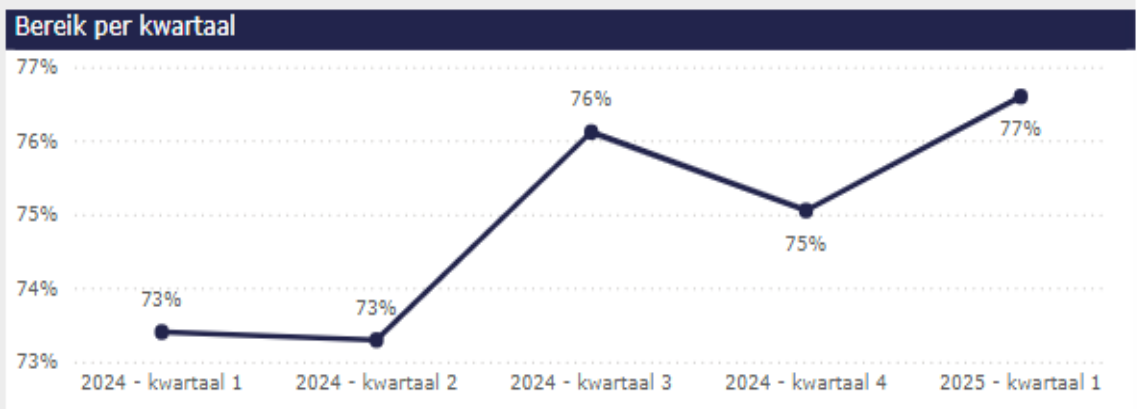
- Met De Binnenbaan is als bezuinigingsmaatregel afgesproken om niet langer elk kwartaal, maar elk halfjaar een voortgangsrapportage op te leveren. Dit levert een kleine besparing op bij het kaderpersoneel. Omdat er meer tijd is om de rapportage voor te bereiden is er ook meer ruimte voor verdieping in de rapportage zelf. In deze rapportage sociaal domein zijn daarom geen cijfers opgenomen. Indien er tussentijds grote afwijkingen zijn, dan wordt de gemeente hiervan tijdig op de hoogte gesteld.
- Op 27 oktober vindt er een technische sessie plaats over ontwikkelingen De Binnenbaan. Raadsleden kunnen dan hun technische vragen stellen in aanloop naar de raadsvergadering van november over De Binnenbaan.

Kansengelijkheid

“Wij investeren ongelijk om kansen te bieden aan inwoners in kwetsbare situaties. We willen een nieuwe generatie met minder achterstanden laten opgroeien. We investeren in jeugd en jongeren en we bieden maatwerk aan inwoners die onze steun of zorg nodig hebben. We komen naar inwoners toe als zij geen hulp vragen, maar wel hulp nodig hebben. We bieden onze jeugd de kans om hun talenten te ontwikkelen.”[3]

De Peutermonitor

De gemeente heeft een wettelijke taak om inzicht te hebben in het aantal peuters met onderwijsachterstanden, dat gebruik maakt van voorschoolse educatie. Dit aanbod wordt aangeboden op de speeltaalhuizen in Zoetermeer. Deze wettelijke taak is onderdeel van de opdracht die wij van het Rijk hebben gekregen, namelijk ‘het voorkomen en bestrijden van onderwijsachterstanden in de Nederlandse taal, het voorkomen van segregatie en het bevorderen van integratie’. Om goed zicht te hebben op het bereik van de doelgroep, werken wij sinds eind 2023 met de Peutermonitor. Het bereik van de peuters met onderwijsachterstanden, dat gebruik maakt van voorschoolse educatie was de afgelopen periode als volgt:

In de bovenstaande grafiek is te zien dat het bereikpercentage in het eerste kwartaal van 2025 het hoogste is tot nu toe. Dit is het resultaat van een verbeterde samenwerking tussen de partners. Doordat de peuters met onderwijsachterstanden beter in beeld zijn, wordt sneller actie ondernomen als de peuter nog niet bij de voorschoolse educatie is aangemeld. De kleine dip in Q4 van 2024 komt omdat sommige ouders hun kind pas in het nieuwe jaar aanmelden bij een voorziening. Het bereikpercentage in Zoetermeer is vergelijkbaar met het landelijke percentage.

Als we het bereikpercentage voor het eerste kwartaal van 2025 corrigeren met het aantal peuters dat geen gebruik maakt van voorschoolse educatie maar wel van een andere vorm van kinderopvang, maakt 89% van de peuters met (een risico op) achterstanden gebruik van voorschoolse educatie en/of kinderopvang. Ook deelname aan reguliere kinderopvang draagt bij aan het verminderen van onderwijsachterstanden, zij het in iets mindere mate.

Als we kijken naar de absolute aantallen dan gaan 60 peuters met (een risico op) onderwijsachterstanden naar geen enkele vorm van kinderopvang. Veel van deze peuters hebben een ander (zorg)aanbod nodig. Wij blijven ons inzetten om ook deze peuters uiteindelijk te bereiken. Zo starten wij na de zomervakantie met een voorlichtingstraject in het kader van schoolrijpheid en deelname aan voorschoolse educatie. Binnenkort wordt ook het aanbod van voorschoolse educatie in Oosterheem verder uitgebreid, omdat het bereik daar met 71% nog iets achterblijft.

[3] VNG/Divosa, De waarde van het sociaal domein (december 2023)

Tussenevaluatie Alert4You

In december 2024 is subsidie aan gro-up verstrekt voor het inzetten van Alert4You in de kinderopvang als een van de maatregelen vanuit de crisisorganisatie. Deze effectief bewezen interventie wordt ook elders in Nederland ingezet en werd vanaf 1-1-2025 voor een jaar ook beschikbaar voor alle kinderopvanglocaties in Zoetermeer. Alert4you werkt met specialistische coaches die kennis hebben van zowel kinderopvang als jeugdhulp. Hun inzet is gericht op de pedagogisch medewerkers.

Het doel van de inzet van de specialistisch coaches is

- de expertise van kinderopvangmedewerkers verhogen
- daardoor minder kinderen met (complexe) zorgvragen doorsturen naar een specialistische jeugdhulpvoorziening, maar in hun vertrouwde kinderopvang omgeving laten
- door hun inzet een verlaging van 15 begeleidingstrajecten in de jeugdhulp te realiseren

Wat is er tot nu toe gebeurd?

- de specialistisch coaches zijn aangesteld en hebben kennisgemaakt met de kinderopvangorganisaties
- de werkwijze is beschreven
- de eerste observaties van en adviezen voor pedagogisch medewerkers hebben plaatsgevonden

De eerste effecten.

De eerste ervaringen zijn positief. De kinderopvang heeft enthousiast en voortvarend de implementatie van Alert4You opgepakt. Er zijn in deze korte tijd 30 ondersteuningsvragen binnengekomen, waarvan er 22 zijn opgepakt. Zo'n 51 pedagogisch medewerkers zijn gecoacht door de specialistisch coaches.
De vragen en observaties lagen met name op het gebied van spraak-taalontwikkeling en/of prikkelverwerking. Ook thema's als het aangeven van grenzen, druk gedrag en emotionele veiligheid kwamen aan bod.
De eerste terugkoppeling vanuit de pedagogisch medewerkers is, dat zij zich door deze aanpak gezien en gesterkt voelen in hun begeleiding van de kinderen alsook in moeilijke situaties. Verder wordt aangegeven dat het zelfinzicht van de pedagogisch medewerker hierdoor verhoogd is, zij zich handelingsbekwamer voelen, ondersteuningsvragen sneller signaleren en daarop kunnen inspelen.
Over de impact op de verlaging van het aantal begeleidingstrajecten in de jeugdhulp, is op dit moment nog niets te zeggen.

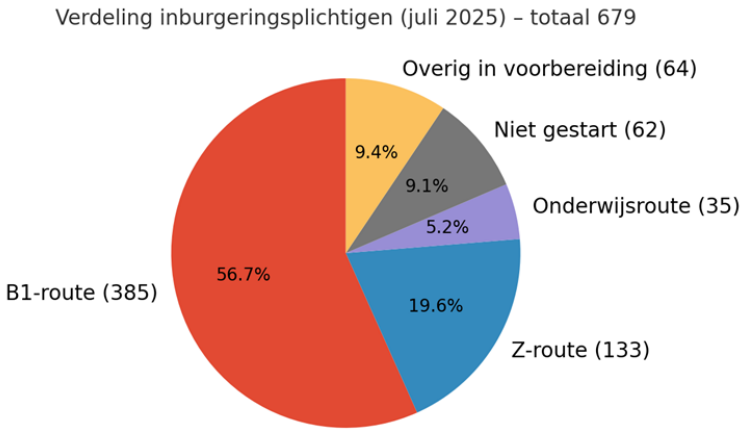
Een beschrijving van een begeleidingsvraag:
Een jongetje van 2 jaar en 8 maanden valt in het speeltaalhuis op doordat hij niet spreekt en veelvuldig grenzen overschrijdt naar andere kinderen en pedagogisch medewerkers. Dit gedrag zorgt regelmatig voor onrust en gevoelens van onveiligheid in de groep. Daarnaast komt hij moeizaam tot spel, wat zijn ontwikkeling belemmert.
Om deze situatie vroegtijdig en zorgvuldig te begeleiden, is met hulp van de specialistisch coach een traject ingezet. Het door de coach geschreven plan biedt de pedagogisch medewerkers handvatten. Hierdoor is inmiddels de rust, veiligheid en ontwikkelingskansen voor zowel deze jongen als de groep teruggevonden, waardoor de jongen zich nog steeds op de kinderopvanggroep kan ontwikkelen.

Conclusie

De inzet van Alert4You in de kinderopvang draagt volgens de tussenrapportage bij aan de beoogde doelen. Het aantal vragen en de ervaren steun van de inzet van de specialistisch coaches zijn na de start goed op gang gekomen. De kinderopvang is positief om in het komende half jaar hierop voort te bouwen. De verdere ontwikkelingen en impact zullen op de voet gevolgd worden.

Inburgering

Op 1 juli 2025 volgen in Zoetermeer 553 mensen een inburgeringstraject:

Inburgeringsplichtigen (per 1 juli 2025): 679, waarvan 553 actief in een leerroute

- B1-route: 385 (57%)
- Z-route: 133 (20%)
- Onderwijsroute: 35 (5%)

Statushouders binnen de actieve groep (329):

- B1-route: 171 (52%)
- Z-route: 123 (37%)
- Onderwijsroute: 35 (11%)

Conclusie: Het merendeel van de statushouders volgt een leerroute gericht op werk of onderwijs.

Verder zijn er 62 statushouders in de opvang die door persoonlijke omstandigheden op dit moment nog niet zijn gestart met hun leerroute. Daarnaast bevinden 64 statushouders zich al in een voorbereidende of overdrachtsfase, bijvoorbeeld in afwachting van een leerbaarheidstoets of de vaststelling van hun Persoonlijk Plan Inburgering en Participatie (PIP).
Zoetermeer onderscheidt zich door haar inzet op een vroege start van het traject, ook wanneer statushouders nog geen vaste woonruimte hebben. In de eerste helft van 2025 zijn 21 deelnemers gestart vanuit de gemeentelijke opvang (HAR) en 7 deelnemers vanuit het AZC. Door al in de opvangfase te beginnen, wordt vertraging in het proces voorkomen en ontstaat er sneller perspectief op participatie.

De tweede ronde van het regionale programma Integratieversneller is in het voorjaar van 2025 afgerond. De evaluatie en het eindrapport volgen later dit jaar.
Tot nu toe hebben 46 inburgeraars hun traject afgerond. In totaal zijn er, samen met deze afgeronde trajecten, 174 trajecten afgerond. Trajecten stoppen bijvoorbeeld omdat iemand naar een andere gemeente verhuist of een vrijstelling krijgt. Inburgeraars hebben drie jaar de tijd om hun traject af te ronden. We verwachten dat het aantal afgeronde trajecten in de komende 6 tot 12 maanden verder zal stijgen.

Gezond leven

“Wij investeren in verbindingen in de buurt voor gezond samenleven. Een vitale samenleving waarin inwoners elkaar ontmoeten en in beweging zijn, gezond eten, zich gezonder voelen en samen kunnen bijdragen aan het versterken van onze samenleving. Wij stimuleren gemeenschappen en de leefomgeving om vitaliteit te versterken, omdat een gezonde omgeving bewezen effectiever is dan wat ieder voor zich kan bereiken met focus op een gezondere leefstijl.”[4]

Sterke Sociale Basis
Er is gewerkt aan de contourennotitie Sterke Sociale Basis en bijhorend participatievoorstel. In het participatietraject gaan netwerkregisseurs en wijkregisseurs de wijken in. Zij gaan met inwoners in gesprek over wat zij nodig hebben om de sterke sociale basis te versterken en toetsen ze of de voorgestelde acties in lijn zijn met wat inwoners aangeven nodig te hebben. Ook halen we nieuwe ideeën en plannen op bij inwoners. Het participatietraject wordt afgesloten met een congres in november.

Onder de Sterke Sociale Basis vallen de volgende thema's en netwerken:

Wijk- en buurtverenigingen
Gro-up Buurtwerk voert in opdracht van de gemeente een onafhankelijk onderzoek uit, met als hoofdvraag hoe activiteiten van buurt- en wijkverenigingen beter kunnen aansluiten bij veranderende behoeften van wijkbewoners. Traditionele activiteiten zoals klaverjassen, bingo en bridgen trekken vooral een oudere, homogene groep bezoekers aan, terwijl er vanuit de wijk een groeiende vraag is naar ruimte voor jongeren en meer inclusieve activiteiten. Daarnaast spelen er vraagstukken rondom duurzame financiën, vrijwilligerswerving en de continuïteit van de verenigingen. Het rapport met de bevindingen en aanbevelingen wordt in het najaar gepresenteerd. De wijk- en buurtverenigingen en gemeente kunnen dit rapport gebruiken om verdere stappen te ondernemen.

Community tegen eenzaamheid
De strategie om eenzaamheid in Zoetermeer te verminderen is het in beweging brengen van een maatschappelijke beweging. Hierbij wordt ook nadrukkelijk naar partijen buiten welzijn en zorg gekeken, bijvoorbeeld naar culturele partijen en ondernemers. Het uitgangspunt is dat de gemeente anderen - organisaties, inwoners en ondernemers - motiveert om zich uit te spreken en op eenzaamheid in te spelen. De gemeente heeft een motiverende, stimulerende, ondersteunende en verbindende rol.

De community tegen eenzaamheid Zoetermeer telt meer dan 200 deelnemers. Er is een kernteam van 6 tot 8 betrokken partners in de stad. Het kernteam verbindt, verbreedt en borgt de community. Zij zijn de oren en ogen van de community en bewaken de onderlinge afstemming en samenwerking binnen het netwerk. Daarnaast zijn er drie actieve themagroepen:

Themagroep Kunst & Cultuur, hier komt bijvoorbeeld het volgende project uit voort. In het project UNFILTERED leggen een Storyteller en een fotograaf samen met tien jongeren tien maatschappelijke kwesties bloot om ze bespreekbaar te maken. Dit doen ze in de hoop dat jongeren zich minder geïsoleerd voelen en inzien dat ze niet alleen zijn. Hiervoor wordt ook samengewerkt met relevante partners en er wordt een social mediacampagne opgezet om het project te promoten. Het project zelf duurde ongeveer een jaar. De sociale media campagne blijft langere tijd gepromoot worden.

De *themagroep Jongeren* is bezig met het ontwikkelen van een aanpak voor en door jongeren. Jongeren kunnen zelf het beste aangeven wat ze nodig hebben om eenzaamheid te verminderen. Het thema dat is bedacht door de jongeren is: voor en door jongeren Zoetermeer leuker maken.

De *themagroep Eten & ontmoeten* bestaat uit sociale eetinitiatieven in Zoetermeer. Steeds meer inwoners en organisaties weten de diverse locaties te vinden. Elk jaar stelt het kernteam een jaarplan op; elk kwartaal

[4] VNG/Divosa, De waarde van het sociaal domein (december 2023)

verschijnt er een artikel in het streekblad; de sociale routekaart wordt jaarlijks bijgewerkt; en er wordt jaarlijks een netwerkbijeenkomst georganiseerd.

Community Zoetermeer voor Elkaar

De vrijwilligersondersteuning in Zoetermeer wordt gedragen door de community van Zoetermeer voor Elkaar. De aansturing vindt plaats vanuit een stuurgroep die bestaat uit vrijwilligers en medewerkers van de gemeente. Daaronder zijn verschillende werkgroepen actief die bijvoorbeeld inspirerende verhalen schrijven, trainingen, workshops en netwerkbijeenkomsten organiseren of een presentje regelen voor alle vrijwilligers in Zoetermeer.
Een belangrijk instrument is het Platform Zoetermeer voor Elkaar. Het platform is een website voor vrijwilligers en vrijwilligersorganisaties. De website heeft een verbindende, informerende en stimulerende functie. Vrijwilligers en organisaties kunnen er vraag en aanbod plaatsen. Daarnaast worden er inspirerende verhalen en nieuwsberichten gedeeld en worden activiteiten aangekondigd waar vrijwilligers(organisaties) aan kunnen deelnemen.

Netwerk Vrouwen van Zoetermeer

Op zaterdag 8 maart 2025 werd in Zoetermeer Internationale Vrouwendag gevierd met een bruisend programma vol inspiratie, ontmoeting en verbinding. Onder het motto "1000 vrouwen, 1000 kleuren" verzamelden vrouwen van uiteenlopende achtergronden zich om deze speciale dag gezamenlijk te vieren. De dag werd georganiseerd voor en door de vrouwen van Zoetermeer en vond plaats op meerdere locaties in de stad, in de Entree, bij Eigen Wij en bij de Hoveniers in Buytenwegh.
Een van de hoogtepunten van de dag was de feestelijke uitreiking van de Zoetermeerse Zakenvrouw van het Jaar award aan Carolien Rip van Silvester kinder- en jeugdboeken. Hier werden vrouwelijke ondernemers in het zonnetje gezet die niet alleen zakelijk uitblinken, maar ook een waardevolle bijdrage leveren aan de samenleving.

Netwerk inclusie & diversiteit / Uitvoeringsprogramma

In de afgelopen periode was het netwerk inclusie & diversiteit in ontwikkeling. Na de door de raad vastgestelde Meerjarenvisie Inclusie & Diversiteit, was het tijd om concrete uitvoeringsplannen vast te leggen. Na een aantal grote overleggen met een afvaardiging van het netwerk is de koers voor de komende twee jaar bepaald in het Uitvoeringsprogramma I&D 2025-2026.

Opgehaalde behoeften, vragen en zorgen van inwoners hebben gezorgd voor vier concrete ontwikkellijnen met acties en plannen:

1. Stimuleren van inclusief samenleven en de acceptatie van verschillen
2. Structurele ontmoetingen tussen Zoetermeerders
3. Het vergroten van kennis en (handelings)vaardigheden
4. Het versterken van netwerken

Discriminatiemonitor

Eind april 2025 werd de discriminatiemonitor 2024 gepubliceerd door antidiscriminatievoorziening (adv) Stichting Inclusie en Discriminatiebestrijding. Landelijk stijgt het aantal van gemelde discriminatie fors. Zowel bij de adv's als bij de politie. Ook in Zoetermeer zien we een stijging.

Discriminatie op grond van herkomst/huidskleur is nog steeds de meest geregistreerde discriminatiegrond. In de regio Hollands Midden gaat dit om 40% van alle meldingen.
Bijzonderheden in de monitor was de toename van discriminatie op grond van geslacht. Deze is tussen 2023 en 2024 verdrievoudigd (een toename van 191%). Dit geldt ook voor discriminatie op grond van godsdienst, vooral gericht tegen moslims (een toename van 184%). De stijging van discriminatie op grond van seksuele gerichtheid/identiteit lag procentueel lager, maar de verdubbeling van het aantal meldingen ten opzichte van 2023 vraagt wel om bijzondere aandacht. Vooral omdat het gaat om toenemende incidenten en voorvallen waarbij uitlatingen gepaard gaan met geweld.

Over een lange periode kwamen de meeste meldingen voort uit discriminatie op de arbeidsmarkt. In 2024 is dit verschoven naar het terrein van de collectieve voorzieningen en staat arbeidsmarkt op de tweede plaats.

Het netwerk inclusie & diversiteit gebruikt gegevens uit de discriminatiemonitor, maar wil meer vat krijgen op de discriminatiecijfers. Daarmee zijn de volgende doelstellingen bepaald:

- We vergroten de vindbaarheid en zichtbaarheid van de antidiscriminatievoorziening
- We hebben een beter beeld welke vormen discriminatie voorkomen in Zoetermeer
- We hebben een beter beeld van spanningen en invloeden op groepen die kunnen leiden tot polarisatie
- We bevorderen de vaardigheden van inwoners voor gelijkwaardige kansen in Zoetermeer, zoals gelijke kansen op de arbeidsmarkt en gelijke behandeling

Samen luisteren in Zoetermeer
Er worden samenwerkingsverbanden opgericht rond belangrijke thema's, weken en dagen. Zo kunnen organisaties nog beter samenwerken en hebben een breder bereik bij inwoners als het gaat om voorlichting, training en gespreksvoering.
Samen luisteren in Zoetermeer is de rode draad binnen de plannen voor de aankomende twee jaar. Nadat er de afgelopen maanden veel zorgen zijn uitgesproken over verschillende gemeenschappen en (bevolkings)groepen, zowel door wereldwijde actualiteit als door lokale ontwikkelingen, willen we gezamenlijk investeren in dialogen en gesprekken voor en door inwoners. Het doel van interventies als de dialoog is om Zoetermeerders dichter bij elkaar te brengen. In gesprek blijven met elkaar zorgt ervoor dat inwoners zich samen thuis voelen in hun buurt, wijk en stad. Door in gesprek te gaan en te luisteren naar anderen, maken inwoners meer verbinding van mens tot mens. Er komt meer focus op overeenkomsten in plaats van op de verschillen tussen inwoners. Dit sluit ook aan bij de visieontwikkeling van de Sterke Sociale Basis.

Het netwerk I&D is op 5 juni 2025 verbonden aan de Community tegen eenzaamheid tijdens een inspirerende netwerkbijeenkomst. Organisaties werden uitgedaagd om van elkaar te leren en werden verrijkt met de kennis van spreker Ismail Aghzanay. Voor een vervolg wordt gekeken naar verbindingen met meer netwerken in de sociale basis.

Gezonde Stad
Met de uitvoering van het plan Integraal werken aan een gezonde stad (IWGS) wordt in Zoetermeer uitvoering gegeven aan het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA) en Sportakkoord II. Het plan sluit aan bij de Nota Gezondheidsbeleid 2024-2027 waar de gemeentelijke doelen gericht op het bevorderen en beschermen van de gezondheid van inwoners van Zoetermeer staat beschreven. IWGS gaat over gezondheidspreventie en bevat diverse aanpakken op het gebied van sport en bewegen, gezonde leefomgeving en het versterken van de sociale basis. Bij alle aanpakken wordt gekeken hoe ze elkaar kunnen versterken en er wordt zoveel mogelijk vanuit verschillende domeinen samengewerkt. Er wordt gewerkt aan de ketenaanpakken Kansrijke Start, Valpreventie bij ouderen, Kind naar Gezond Gewicht, gecombineerde leefstijlinterventie en welzijn op recept. Voor deze rapportage zullen we valpreventie en de Zoetermeerse Aanpak Gewoon Gezond (ZAGG) uitlichten.

Valpreventie
Met het programma BRAVO! (Brede Activiteiten Voor Ouderen) streven we naar zoveel mogelijk vitale ouderen op diverse gezondheidsniveaus. In het activiteitenaanbod heeft de versterking van het fysiek functioneren en 'valpreventie' onder senioren de primaire aandacht. Begin 2025 is gestart met de pilot 'Goldstars' waarbij 45 senioren naast de valrisicotest, o.a. een gratis valpreventiecursus en een workshop Doortrappen (veilig fietsen) aangeboden hebben gekregen. Deelnemers vullen gedurende dit jaar een paar keer een vragenlijst Positieve Gezondheid in. De uitslag biedt de individuele deelnemer inzicht welk gezondheidsniveau extra aandacht behoeft.
In de tweede helft van 2025 willen we het aanbieden van de valrisicotesten zoveel mogelijk uitbreiden en logische locaties opzoeken waar we ouderen treffen. Een van deze momenten is bij het BRAVO! Festival op 27 september 2025 waarbij we veel ouderen verwachten.

Zoetermeerse Aanpak Gewoon Gezond (ZAGG)
De Zoetermeerse Aanpak Gewoon Gezond bestaat vijf samenhangende onderdelen:

- Kind naar gezond Gewicht. In 2025 zijn er in de wijk Meerzicht 31 kinderen met overgewicht en hun gezin begeleid door een centrale zorgverlener. In de aanpak wordt verbinding gelegd met het sociale domein o.a. Geldpunt, het Meerpunt en buurtsportcoaches.
- Gezonde School. Het afgelopen half jaar is Gezonde School gepromoot bij PO scholen in de wijken Meerzicht en Buytenwegh. Er zijn 3 middelbare scholen erkent als Gezonde School.
- Gezonde Kinderopvang. Het thema Gezonde Voeding is extra onder de aandacht gebracht bij de kinderopvanglocaties.
- Gecombineerde Leefstijl interventie (GLI) voor volwassenen. In 2025 worden er drie erkende GLI's actief aangeboden in Zoetermeer. In Q1 zijn er 69 deelnemers gestart.
- JOGG (Gezonde Jeugd, Gezonde Toekomst). Sinds een jaar is Zoetermeer JOGG gemeente. Er worden verschillende activiteiten ondernomen om de omgeving voor jongeren gezonder te maken. Zoals de lancering van Druppie om water drinken te stimuleren en de Ontwikkel Meizelf maand waar 750 kinderen in Meerzicht en 800 kinderen in Oosterheem aan meededen.

Integraal Zorgakkoord (IZA) en Aanvullend Zorg en Welzijnsakkoord (AZWA)

Integraal Zorgakkoord (IZA)
Het Integraal Zorg Akkoord (IZA) is een regionaal akkoord. Het wordt vanuit de landelijke overheid gecoördineerd. In het akkoord zijn (regionale) afspraken gemaakt tussen zorg- en welzijnspartijen, zorgverzekeraars en overheden. Deze afspraken gaan over het verbeteren van de verbinding tussen het medisch en sociaal domein. Doel is de gezondheidszorg bereikbaar en betaalbaar te houden. Zowel het IZA als het GALA lopen tot eind 2026.

Transformatieplannen
Om de afspraken uit IZA concreet te maken, kunnen organisaties transformatieplannen indienen met acties en projecten. Deze plannen worden vanuit de transformatiemiddelen (beschikbaar gesteld door de landelijke overheid) gefinancierd. Er is landelijk in totaal 2,4 miljard euro beschikbaar tot en met 2027. Vanuit het samenwerkingsverband SamenZoeterMeerGezond worden vier transformatieplannen gemaakt. De gemeente is bij drie plannen betrokken, omdat ze ook over het sociaal domein gaan. Dat zijn:

1. Chronische zorg: gericht op het versterken van de gezondheid en het welzijn van onze inwoners met een chronische aandoening en het stimuleren van langer thuis wonen. Dit plan wordt op het moment van schrijven van deze rapportage beoordeeld.
2. Preventie: gericht op het voorkomen van zorgvragen en versterken van de gezondheid en het welzijn van onze inwoners. Dit plan wordt voor de zomer van 2025 ingediend.
3. Mentale Gezondheid en GGZ: gericht op het versterken van de mentale gezondheid en welzijn van onze inwoners die mentale onbalans of problematiek ervaren. Dit plan wordt naar verwachting in de zomer van 2025 ingediend.
4. Gezamenlijke centrum voor acute zorg. Dit plan is gericht op het sneller en efficiënter toewijzen van de juiste zorg aan patiënten met een acute zorgvraag. Dit plan is goedgekeurd. Op 1 juli is het voorgenomen besluit genomen tot oprichting (en naar verwachting rond 1 oktober het definitieve besluit).

Aanvullend Zorg en Welzijnsakkoord (AZWA)
Om de verbinding tussen zorg en het sociaal domein te verbeteren en de continuïteit van plannen te borgen, werken 20 landelijke partijen sinds eind 2024 aan een Aanvullend Zorg- en Welzijnsakkoord (AZWA). Afspraken uit het IZA én onderdelen van het GALA moeten in het AZWA landen, inclusief financiering. Daarnaast wordt gewerkt aan een Hoofdlijnenakkoord Ouderen (HLO). Ook die afspraken moeten onderdeel worden van AZWA. Na de val van het kabinet is de toekomst van het AZWA nog onzeker.

Huishoudelijke ondersteuning
Op basis van het raadsbesluit Huishoudelijke ondersteuning 2025 is het college bezig met een inkoopprocedure voor de huishoudelijke ondersteuning. We kopen het volgende in:

- Een algemene voorziening voor het vergroten van de vitaliteit van inwoners die niet voor huishoudelijke ondersteuning in aanmerking komen (nu onder de merknaam Powerful Ageing).
- Kortdurende huishoudelijke ondersteuning die voornamelijk is gericht op het weer zelfstandig maken van de inwoner in het huishouden.
- Huishoudelijke ondersteuning voor langere duur of onbepaalde tijd.

De huidige contracten met aanbieders lopen tot 1 november 2025. Vanaf 1 november starten de nieuwe contracten op basis van het inkoopproces. Dit kan inhouden dat huidige aanbieders stoppen en nieuwe aanbieders toetreden. Ook de ambtelijke organisatie bereidt zich middels een projectteam voor om vanaf 1 november 2025 te gaan werken met de nieuwe vormen van ondersteuning. Inwoners, cliënten en andere belanghebbenden worden voor de start van de nieuwe ondersteuning via verschillende kanalen geïnformeerd.

Werkconferentie Vroegsignalering van personen met onbegrepen gedrag

Onbegrepen gedrag is de verzamelnaam van gedrag van mensen dat door hen zelf en/of door hun omgeving als moeilijk hanteerbaar wordt ervaren. Als dit gedrag escaleert leidt dat vaak tot een melding bij de politie. De politie heeft hiervoor onvoldoende capaciteit en expertise. Ook is interventie door de politie niet altijd het beste voor de persoon met verward gedrag zelf.
Om te voorkomen dat de situatie van een persoon met verward gedrag escaleert is de gemeente Zoetermeer gestart met het project 'vroegsignalering en opvolging in de wijk, zie Memo Start project 'verbeteren vroegsignalering personen met onbegrepen gedrag'.

Het project
Het project is onderdeel van het Actieprogramma Grip op Onbegrip van ZonMw en loopt t/m 2027. Het doel van het project is om mensen met onbegrepen gedrag tijdig te signaleren en te ondersteunen om zo te voorkomen dat ze in een crisissituatie belanden. Daarmee verminderen we de druk op de beperkte capaciteit van de politie maar het is - vooral- ook beter voor de persoon zelf. Het project bestaat uit drie actielijnen:
- *het realiseren van een lerend netwerk preventie, waarin professionals elkaar weten te vinden en van elkaar kunnen leren*
- *het bevorderen van het gebruik van de Crisiskaart*
- *een onderzoek naar innovatieve maatregelen om de politie verder te ontlasten bij meldingen van personen met verward gedrag*

Op 12 juni 2025 was de officiële aftrap van het project in de vorm van een werkconferentie met zorgprofessionals, politie, gemeente en de ervaringsdeskundigen van Werken aan herstel. De werkconferentie begon met een inspirerende voordracht van een ervaringsdeskundige. Daarna gingen de deelnemers zelf aan de slag in workshops. De projectleiders gaan met de opbrengsten van de werkconferentie aan de slag om het project vroegsignalering van personen met onbegrepen gedrag verder vorm te geven. In deze rapportage zullen we periodiek verslag doen van de voortgang van het project.